

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA
mint felülvizsgálati bíróságú

Gfv.IX.30.228/2008/6.szám

A Magyar Köztársaság Nevében !

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság dr. Balogh István ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Patyi Gergely ügyvéd által képviselt I.r., valamint II. r., dr. Halmos R. Péter ügyvéd által képviselt III. r. alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt a Pest Megyei Bíróság előtt 11.P.28.720/2005. szám alatt indított és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.518/2007/6. számú ítéletével befejezett perében, az említett jogerős ítélet ellen a III. r. alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.518/2007/6. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a Pest Megyei Bíróság 11.P.28.720/2005/31. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az I-II. r. alpereseknek mint együttes jogosultaknak 100.000 (Százezer) forint együttes másodfokú és felülvizsgálati perköltséget, továbbá a III. r. alperesnek 450.000 (Négyszázötvenezer) forint másodfokú és felülvizsgálati perköltséget. A le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Megállapítja, hogy a III. r. alperes jogosult a lerótt 2,100.000 (Kétmillió-egyszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetékből 1,750.000 (Egymillió-hétszázötvenezer) forint visszatérítésére és erről az elsőfokú bíróság útján az APEH illetékes Regionális Igazgatóságát értesíti.

Ez ellen az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

2000. március 1-jén megkötött adásvételi előszerződés szerint az I. r. alperes felperesre átruházza a 078/1. hrsz. alatti ingatlanon fennálló tulajdonjogából 500.000 Ft vételár fejében 1/6-od tulajdoni hányadot. Az előszerződés rögzítette, hogy az ingatlanon kettő, egyenként 189,6 m² alapterületű családi ház található, melyek fennmaradására és továbbépítésére a Polgármesteri Hivatal 1999-ben engedélyt adott ki. Az egyik családi házat a felperes építette, és annak ráépítés címén tulajdonosa, és azt 1999. októbere óta kizárólagosan használja. Ehhez a felépítményhez tartozik az előszerződés tárgyát képező 1/6-od tulajdoni telekilletőség. Az előszerződés 2. pontja szerint a már korábban megfizetett előlegre és az előszerződés aláírásával egyidejűleg megfizetett vételárrészre tekintettel a felperes teljesítette vételár fizetési kötelezettségét. Az I. r. alperes vállalta a használatbavételi engedély beszerzését és a telek megosztása iránti kérelem benyújtását, és a felek abban állapodtak meg, hogy a használatbavételi engedély beszerzését, valamint a megosztást engedélyező jogerős határozat beszerzését követő 30 napon belül kötnek egymással végleges szerződést és csak annak megkötése után kerül sor a tulajdonjog bejegyzése iránti kérelem benyújtására.

A telek megosztása iránti eljárás lefolytatására nem került sor, a jogerős használatbavételi engedély 2002. április 19-én megszületett, végleges adásvételi szerződést a felek nem kötöttek.

2002. június 4-én a III. r. alperes - a képviselőjében eljáró B. Kft. mint megbízott útján - az I. és II. r. alperesekkel jelzálog kölcsönszerződést kötött. A szerződés szerint az alperesek a részükre 2002. június 6-án folyósítandó 35 millió forint összegű kölcsön visszafizetésére a folyósítástól számított 180 napon belül egyetemlegesen kötelesek. A szerződés 6/a. pontja kimondta, hogy a szerződő felek 35 millió forint és járulékaik erejéig jelzálogjogot alapítanak a 078/1. hrsz. alatt nyilvántartott ingatlanon a III. r. alperes javára.

A III. r. alperes jelzálogjogának bejegyzése 2002. június 5-i hatállyal megtörtént.

A felperes 2004. március 5-én előterjesztett keresete alapján a városi bíróság ítéletével megállapította, hogy a felperes adásvétel címén megszerezte - az adásvételi szerződéssel szemben támasztott jogszabályi követelményeknek megfelelő 2000. március 1-jei megállapodás alapján - a 078/1. hrsz. ingatlan 1/6-od tulajdoni illetőségét azzal, hogy a felperes tulajdonszerzése a III. r. alperes bejegyzett jelzálogjogát nem érinti, és megkereste a földhivatalt a felperes tulajdoni illetőségének bejegyzése iránt. Ezt az ítéletet a megyei bíróság 2005. szeptember 6-án meghozott ítéletével helybenhagyta.

A jogerős ítélet alapján a Ráckevei Földhivatal bejegyezte az ingatlan-nyilvántartásba, hogy a perbeli ingatlan egymás között

1/6-od - 5/6-od arányban a felperes, illetőleg az I. r. alperes tulajdonát képezi.

A felperes a 2005. december 8-án indult jelen perben előterjesztett végleges keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperesek között létrejött jelzálog kölcsönszerződés jelzálog alapításáról szóló rendelkezése a felperes tulajdonát képező 1/6-od tulajdoni hányad vonatkozásában semmis. Kérte, hogy a bíróság a III. r. alperes jelzálogjogát korlátozza a fennmaradó 5/6-od tulajdoni hányadra, míg a felperes 1/6-od tulajdoni hányada tekintetében rendelkezzen a jelzálogjog törlése iránt. A felperes szerint a perbeli ingatlan egészére vonatkozó jelzálogjog alapítás jogszabályba, nevezetesen a Ptk. 114.§ (1) bekezdésébe, és 145.§ (1) bekezdésébe ütközik, ezért a Ptk. 200.§ (2) bekezdése alapján semmis. A III. r. alperes vonatkozásában nem lehet irányadónak tekinteni az 1997. évi CXLI. törvény (Inytv.) 5.§ (3) bekezdésének a jóhiszemű szerzőre vonatkozó rendelkezését, mert a III. r. alperes az 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 78.§ (1) bekezdésében írtakat megsértve, saját hibájából nem szerzett tudomást az ingatlan-nyilvántartás adataitól eltérő valós tulajdoni helyzetről.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Az I. r. alperes azt is hangsúlyozta, hogy az előszerződés megkötésével annak a 8,500.000 Ft kölcsönnek a visszafizetését kívánták biztosítani, melyet akkori élettársa a felperestől vett fel, az ingatlanon csak az I. r. alperes folytatott építkezést, és a felperes részéről vételár fizetésére sem került sor.

Az elsőfokú bíróság 31. sorszámú ítéletével a keresetet elutasította. Az ítélet szerint a Ptk. 117.§ (3) bekezdésében írtakra tekintettel az I. r. alperes volt a jelzálog- és a kölcsönszerződés megkötésekor a perbeli ingatlan kizárólagos tulajdonosa, ugyanis a felperes tulajdonjogának bejegyzésére csak a III. r. alperes jelzálogjogának bejegyzése után került sor. A III. r. alperes kellő gondossággal és jóhiszeműen járt el a jelzálog- és a kölcsönszerződés megkötése során, a felperes tulajdonjogáról, illetőleg tulajdoni igényéről nem tudott, és a körülményekből arra nem is következtethetett.

A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, megállapította, hogy az alperesek között 2002. június 4-én létrejött jelzálog kölcsönszerződés részben, a felperes 1/6-od tulajdoni hányada vonatkozásában érvénytelen, és megkereste a földhivatalt a felperes tulajdoni hányadán fennálló jelzálogjog törlése iránt.

Az ítélet indokolása szerint bár a felperes az első fokú eljárásban csak a Ptk. 200.§ (2) bekezdés első fordulata alapján kérte a

szerződés érvénytelenségének megállapítását, az első fokú ítélet elleni fellebbezésében már e jogszabályhely második fordulatra is hivatkozott. A Pp. 247.§ (1) bekezdése ugyan tiltja a kereset megváltoztatását, de semmisségi ok fennállása esetén a szerződés attól függetlenül érvénytelen, hogy arra bárki hivatkozott-e, és a Pp. 3.§ (2) bekezdése lehetővé teszi, hogy a bíróság a felek hivatkozása nélkül is a tényállás részévé tegye az általa észlelt semmisségi ok fennállását. Már az elsőfokú bíróságnak észlelnie kellett volna, hogy a jelzálog kölcsönszerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik, és - a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának a BH 2005/9. számában közzétett véleményében írtaknak megfelelően - e semmisségi ok fennállására a feleket figyelmeztetni kellett volna, lehetőséget kellett volna biztosítani érdemi nyilatkozataik megtételére. A másodfokú eljárásban a felek további tájékoztatására, nyilatkozattételre való felhívására már nem volt szükség, mert a fellebbezést a másodfokú bíróság az alperesek részére kézbesítette.

A másodfokú bíróság szerint az üzleti életben a tisztességesen gondolkodó emberek értékrendje az a mérce, amely a jóerkölcs absztrakt fogalmának meghatározásánál irányadó. Az I-II. r. alperesek egyértelműen tudomással bírtak arról, hogy az ingatlan 1/6-od része részben ráépítés, részben adásvétel címén a felperes tulajdonát képezi, ezt azonban a III. r. alperes, illetve megbízottja előtt eltitkolták, és még a felperes tulajdonjogának bejegyzése előtt a teljes ingatlan vonatkozásában jelzálog kölcsönszerződést kötöttek. Ez az eljárásuk rosszhiszemű volt, mások tulajdonának a semmibe vételét jelenti, jóerkölcsbe ütközik. A III. r. alperes saját Fedezetértékelési Szabályzatát megszegte azzal, hogy nem tekintette meg közelebbről a felperes által kizárólagosan használt felépítményt, holott ha ezt megtette volna, és a felperesnél informálódott volna, tudomást szerezhetett volna arról, hogy az I. r. alperes nem kizárólagos tulajdonosa az ingatlannak. A III. r. alperes megbízottjának a B. Kft-nek az Ügykezelési Szabályzata kimondja, hogy zálogtárgy csak olyan per-, teher- és igénymentes forgalomképtelen ingatlan lehet, amelyről a zálogba adó bizonyítani tudja, hogy afelett rendelkezési joga törvényesen és korlátozásmentesen fennáll, amennyiben viszont a zálogtárgy lakott ingatlan, akkor befogadó nyilatkozat beszerzésére is szükség van. Amennyiben a III. r. alperes, illetve megbízottja eleget tettek volna ezen előírásoknak, akkor a III. r. alperes kétséget kizáróan tudomást szerezhetett volna a felperes ingatlan-nyilvántartáson kívüli tulajdoni igényéről, tényleges ingatlan-használatáról és erre tekintettel a jelzálogszerződést kizárólag az I. r. alperes tulajdoni hányadára köthette volna meg. Mindezt önhibájukon kívül mulasztották el, és ennek hátrányos következményeit viselniük kell.

A III. r. alperes felülvizsgálati kérelmében - tartalmát tekintve - a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az első fokú ítélet helyben hagyását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet a Ptk. 200.§ (2) bekezdésébe, az Inyvtv. 3.§ (1) és (2) bekezdésébe, valamint 5.§ (2)-(5) bekezdésébe, a Hpt. 78.§ (1) bekezdésébe és a Pp. 247.§ (1) bekezdésébe ütközik. Felülvizsgálati kérelmét a következőkkel indokolta:

Nyilvánvalóan nem kell nyomoznia egy pénzügyintézetnek sem a Hpt. 78.§ (1) bekezdése, sem belső szabályzata alapján az után, hogy ki az ingatlan esetleges ingatlan-nyilvántartáson kívüli tulajdonosa. A biztosíték fizikai állapotáról kell meggyőződnie, tehát arról, hogy a valóságban milyen funkciójú és minőségű a fedezet, és hogy érvényesíthető-e az erre alapítandó jog. Az értékbecsülő megtekintette az ingatlant, és mivel sem az ingatlan-nyilvántartás szerinti tulajdonos nem állította, hogy az ingatlannak más is tulajdonosa lenne, sem egyéb körülmények nem támasztották alá az ingatlan-nyilvántartáson kívüli jogszerzést, nem lehet megkérdőjelezni a III. r. alperes jóhiszeműségét.

A pénzügyintézeteknek az ingatlan-nyilvántartás közhitelességében bízva kell döntenük a hitelek kihelyezése előtt, és ugyan ez a vélelem megdönthető, de nem a felperesnél való informálódás útján. Ilyen alapon bárki megghiúsíthatja haragosa kölcsönfelvételét, ellehetetlenülne a kölcsönök kihelyezése. A belső szabályzatok esetleges megsértése sem döntheti meg a III. r. alperes jóhiszeműségét, mert a belső szabályzatoknak az volt a célja, hogy egy esetleges végrehajtási eljárás során ne érje a III. r. alperest meglepetés. A Pp. 247.§ (1) bekezdésébe ütköző keresetváltoztatásnak minősült, hogy a felperes a másodfokú eljárás során új jogcímen kérte a szerződés érvénytelenségének megállapítását. E megállapításnak nem mond ellent a BH 2006. évi számában 219. sorszám alatt közzétett az a jogeset sem, mely szerint a semmisség hivatalbóli észlelése esetén a bíróságnak nyilatkozattételre kell felhívni a feleket. Megjegyezte a felülvizsgálati kérelem, hogy a felperes az Inyvtv. 5.§ (5) bekezdésében írtakra figyelemmel csak 2005. június 5-éig érvényesíthette volna a jelzálogjog törlése iránti igényét.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem alapos, a jogerős ítélet nem felel meg a jogszabályoknak.

Tény, hogy a felperes csak az első fokú ítélet elleni fellebbezésében hivatkozott - másodlagosan - arra, hogy az első fokú ítélet alapjául szolgáló tényállás alapján a perbeli szerződés

nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző szerződésnek is minősül ezért annak semmissége a Ptk. 200.§ (2) bekezdés második fordulata alapján is megállapítható, a Pp. 247.§ (1) bekezdése pedig tiltja a keresetnek a másodfokú eljárásban való megváltoztatását. A perbeli esetben nem volt jelentősége annak, hogy a felperes részéről került-e sor a Pp. 247.§ (1) bekezdése által tiltott keresetváltoztatásra, mert a Pp. e rendelkezése nem képezhette akadályát annak, hogy a másodfokú bíróság foglalkozzon a perbeli szerződésnek a Ptk. 200.§ (2) bekezdés második fordulata alapján fennálló semmisségével. Jogosult volt ugyanis a rendelkezésre álló iratok alapján hivatalból is észlelni a perbeli szerződésnek a keresetben megjelöltektől eltérő okból fennálló semmisségét akkor is, ha arra a felek közül senki nem hivatkozott. A semmisségi ok fennállása esetén ugyanis a Ptk. 234.§-a értelmében a szerződés érvénytelen külön eljárás hiányában is. A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának a jogerős ítéletben is hivatkozott véleménye kimondja, hogy, ha a bíróság a rendelkezésre álló iratok vagy saját hivatalos tudomása, illetve köztudomású tények alapján semmisségi ok fennállását észleli, ezt akkor is a tényállás részévé teheti, ha erre a felek külön nem hivatkoztak.

A másodfokú bíróság azonban tévesen állapította meg a perbeli szerződés részbeni érvénytelenségét a Ptk. 200.§ (2) bekezdés második fordulata alapján.

A jóerkölcsbe ütköző szerződés olyan szerződést jelent, amely ugyan nem ütközik jogszabály tiltó rendelkezésébe, de nem felel meg az erkölcsi szabályoknak, mert az azzal elérni kívánt cél, a vállalt kötelezettség jellege vagy az azért felajánlott ellenszolgáltatás, illetve a szerződés tartalma a jóhiszeműség és tisztesség követelményét sérti. A Ptk. 200.§-ának (2) bekezdése a nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző szerződést minősíti semmisnek. Az absztrakt jogi norma tényállási eleme a "nyilvánvalóság", tehát valamely erkölcsi normát sértő szerződés semmisségét akkor lehet megállapítani a Ptk. 200.§ (2) bekezdés második fordulata alapján, ha az egyértelműen ellentétes a társadalom általános értékítéletével, ha azt a közfelfogás nyilvánvalóan elfogadhatatlannak tartja, elítéli.

A perbeli tényállás azonban nem felel meg a norma elvont tartalmának.

Az alperesek által kötött jelzálogszerződésnek sem a tárgya, sem a tartalma nem ütközik jóerkölcsbe. Tény, hogy a jelzálogszerződés harmadik személynek sértette azt a kötelmi jogi igényét, hogy az ingatlan 1/6-ára tehermentes tulajdonjogot szerezzen. Tévesen szól a másodfokú ítélet a felperes "tulajdonáról", "ingatlan-

nyilvántartáson kívüli tulajdoni igényéről", mert az előzményi perben született jogerős ítélet a tulajdonszerzés jogcímét adásvételben állapította meg, tehát a felperes az ingatlan tulajdonjogát - nem a törvény alapján -, hanem az ingatlan-nyilvántartási bejegyzéssel szerezte meg. Ráépítés jogcímén - a lakóházra nézve - a bíróság a keresetet alaptalannak találta. Arra nézve, hogy a Ptk. 137.§ (3) bekezdésében írt tényállás megvalósult-e nem született érdemi határozat. Ilyen körülmények között a jogerős ítéletben írtakkal szemben az I-II. r. alperesek nem titkolták el a III. r. alperes, illetve annak megbízottja előtt, hogy a perbeli ingatlan 1/6-od része a 2000. március 1-jei megállapodás alapján felperes tulajdonát képezi, ugyanis a jelzálog kölcsönszerződés megkötésekor a felperes - bejegyzés hiányában - még nem volt tulajdonosa a szerződéssel megszerzett tulajdoni hányadnak. A zálogszerződés célja nyilvánvalóan elítélendő lenne, ha a felek rosszhiszeműen, a felperes mint harmadik személy jogos érdekét sértve annak tudatos figyelmen kívül hagyásával maguknak jogosulatlan előnyt szerezve állapotodnak meg. Ehhez azonban az alperesek magatartása között olyan kapcsolatot kellene kimutatni, amely akár szándékosan, akár tudatos hanyagsággal ennek elérését célozza. Kétségtelen, hogy az I. r. alperes megszegte az adásvételi szerződést, amikor a felperesre már átruházott 1/6-od tulajdoni illetőséről rendelkezett, ennek jogkövetkezményeit a Ptk. jogszavatossági szabályai rendezik. Maga a másodfokú ítélet állapítja meg, hogy az I-II. r. alperesek eltitkolták, hogy az ingatlan részben "ráépítés és adásvétel jogcímén a felperes tulajdonát képezi" (helyesen a tulajdonjog megszerzésére jogcíme keletkezett), tehát nyilvánvaló, hogy a III. r. alperesnek a szerződés megkötéséről nem lehetett tudomása. A bírói gyakorlat ismeri a súlyos gondatlanságnak egy olyan formáját, amely már azt fejezi ki, hogy az ilyen módon eljáró személy nem is kívánja a valóságos helyzetet megismerni, ezért adott esetben a súlyos hanyagság azonos megítélés alá eshet a tudomással. Vitathatatlan tény, hogy a III. r. alperes, illetve megbízottja a B. Kft. meggyőződtek arról, hogy az ingatlan-nyilvántartás szerint az I. r. alperes az ingatlan kizárólagos tulajdonosa, megtekintették a kiadott építési engedélyt és használatbavételi engedélyt, melyek igazolták, hogy az építtető az I. r. alperes volt, és helyszíni szemle alapján megtörtént az ingatlan értébecslése is. Minthogy az építési és használatbavételi engedély is az I. r. alperes nevére szólt, nem merülhetett fel annak a gyanúja sem, hogy az ingatlanra harmadik személy engedély nélkül építkezett.

A körülményekből nem lehetett a III. r. alperes terhére olyan súlyos gondatlanságot - a belső szabályzatok megsértését - megállapítani, amely alapján a III. r. alperes tisztességtelensége, vagy rosszhiszeműsége, a harmadik személy megkárosításának célzata vagy lehetőségének felismerése kimutatható volna. A Hpt. 77.§-ának (1) bekezdése azért írta elő belső szabályzatok kidolgozását, hogy a hitelintézetek - melyek mint jelen per III. r. alperese is mások

pénzét kockáztatják - az írásban lefektetett szabályoknak megfelelően áttekinthetően és megalapozottan végezzék a kihelyezéseket, vállaljanak kötelezettségeket. A Hpt. 78.§ (1) bekezdése előírja, hogy a kihelyezésről történő döntés előtt meg kell győződniük a szükséges fedezetek, illetve biztosítékok meglétéről, valós értékéről, érvényesíthetőségéről és ezeket megfelelően dokumentálniuk is kell. E rendelkezések annak érdekében születtek, hogy korlátozzák a pénzügyi intézmény kockázatvállalását a nyilvánosságtól begyűjtött források kihelyezése során. A III. r. alperes Fedezetértékelési Szabályzata kimondta, hogy a kölcsönszerződés, illetőleg a zálogszerződés megkötése előtt meg kell győződni arról, hogy a kölcsönigénylő által felkínált ingatlanon történő jelzálogjog alapításnak nincs-e jogi akadálya, ennek érdekében 30 napnál nem régebbi hiteles tulajdoni lapot kell bekérni és vizsgálni kell az ingatlan forgalomképességét akadályozó és értékét befolyásoló tényezőket is. A Legfelsőbb Bíróság szerint a III. r. alperes ennek megfelelően járt el. A B. Kft. is betartotta saját Ügykezelési Szabályzatának rendelkezéseit egyetlen kivétellel, nevezetesen a 6.§ (1) bekezdés g/ pontjának előírása ellenére nem kérte be az adós és a vele együtt lakó személyek befogadásáról szóló befogadó nyilatkozatot. Ez a mulasztás azonban a perbeli szerződés érvényességét már csak azért sem érinthette, mert a befogadó nyilatkozat meglétének csak a III. r. alperes érdekében, a jelzálogjog érvényesítésének biztosításával kapcsolatban lett volna jelentősége. A III. r. alperes Fedezetértékelési Szabályzata is azért írta elő az ingatlan forgalomképességét akadályozó és az ingatlan értékét befolyásoló tényezők (pl. bérlet fennállása) vizsgálatát, hogy meggyőződést szerezhessen a szükséges fedezetek meglétéről, azok valós értékéről és érvényesíthetőségéről. A fedezetértékelési szabályok esetleges megsértése kockázatnövelő tényezőként jelentkezhett, de ennek nem lehetett szerepe a perbeli szerződés érvénytelensége megállapításában. Ugyan a III. r. alperes képviselője a felperes által használt és zárva talált épületet belülről nem tudta megtekinteni, de az ablakon át látottakat összevetette az építési engedély adataival. A távollévő felperessel nem kereste a kapcsolatot, éspedig azért sem, mert az I. r. alperes arról informálta, hogy ebben az épületben az öccse lakik.

Az Inyvtv. 5.§ (5) bekezdésére azonban alaptalanul hivatkozott a III. r. alperes, mert azt az Alkotmánybíróság 80/2006. (XII. 20.) AB határozatával megsemmisítette.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Pp. 275.§ (4) bekezdés első fordulata alapján a rendelkező részben írtak szerint döntött. A felperes pervesztessége folytán a Pp. 270.§ (1) bekezdése és 78.§ (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az I-II. r. alperesek ügyvédi munkadíj formájában felmerült együttes másodfokú és felülvizsgálati

perkölttségét, melynek összegét a Legfelsőbb Bíróság - ÁFA-val együtt - 100.000 Ft mérsékelt összegben határozta meg a kifejtett ügyvédi munka figyelembevételével mellett a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (5)-(6) bekezdése alapján. Ugyanezen indokolással kötelezte a felperest ügyvédi munkadíj címén 100.000 Ft együttes másodfokú és felülvizsgálati perköltség megfizetésére a III. r. alperes javára is. A másodfokú és felülvizsgálati eljárásban a pertárgy értéke a 35,000.000 Ft 1/6-od részének megfelelő 5,833.333 Ft volt, az ezen összeg 6 %-ának megfelelő fellebbezési illeték lerovására a felperes részéről - személyes költségmentessége folytán - nem került sor, míg a III. r. alperes - tévesen - 2,100.000 Ft-ot rótt le felülvizsgálati kérelmén. A bíróság az 1990. évi XCIII. tv. 80.§ (1) bekezdés f/ pontja és 81.§ (2) bekezdése alapján intézkedett a tévesen megfizetett felülvizsgálati illetékhányad visszatérítése iránt, míg a III. r. alperes által lerótt további 350.000 Ft felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján a pervesztes felperest kötelezte. A le nem rótt fellebbezési illeték a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése és 14.§-a alapján az állam terhén marad.

Budapest, 2008. szeptember 30.

**Salamonné Dr. Solymosi Ibolya s. k. a tanács elnöke,
Dr. Lőrincz Györgyné s. k. előadó-bíró,
Gyöngyösiné Dr. Gyügyei Klára s. k. bíró**

A kiadmány hitelül:

(Hajdu Mihályné)
bíróági írnok